

ПОТОЧНИЙ СТАН СПРАВ ЩОДО ОБІГУ ГОРІХІВ НА РИНКУ

Митниця має підстави для блокування експорту без підтвердження походження товару
Виникають ризики неправомірності дій контролюючих або силових органів

Митниця
EUR 1

ТПП
свідоцтво про походження

Експортер (договори купівлі/продажу/заготівлі або реєстр ФОПів):

- Неможливість належним чином підтвердити походження горіхів експортером на митниці та в ТПП
- Мінімізація оподаткування експортером

Експортер

ФОП (укладається договір з експортером):

- 2 група оподаткування надає можливість здійснювати неконтрольовану за натуральними обсягами діяльність при сплаті податків у 1000,0 грн
- Приховування купівлі-продажу за послугою збирання

ФОП 2 група, заготівельники

ФОП 2 група, заготівельники

Фізичні особи (документальне підтвердження відносин з ФОП відсутнє):

- Відсутність простежуваності та підтвердження походження
- Небажання втрати комунальних пільг
- Продаж за готівку без сплати податків

Фізичні особи
(громадяни)

Фізичні особи
(громадяни)

Фізичні особи
(громадяни)

ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ОБІГУ ГОРІХІВ НА РИНКУ

Митниця
EUR 1, свідоцтво про походження

Експортер:

- Введення горіхового збору у вигляді оплати за кожен тону майбутнього обсягу експорту
- Перевірка податковими органами є автоматичним підтвердженням походження товару

Експортер

ФОП (укладається договір з експортером):

- Запровадження нової групи «ФОП-заготівельник», умови 3 групи (5% від доходу)
- Обов'язковість ведення Книги обліку та прийому товарів, із внесенням в неї договорів контрактації сільськогосподарської продукції
- Витяги з таких книг є підтвердженням походження товару при його перепродажу

ФОП 2 група, заготівельники

ФОП 2 група, заготівельники

Фізичні особи (є підстави для офіційного продажу):

- Держава гарантує фізичним особам пільгу для неоподаткування 50 мінімальних заробітних плат та неврахування суми такого доходу в пільгу ЖКГ

Фізичні особи
(громадяни)

Фізичні особи
(громадяни)

Фізичні особи
(громадяни)

ОПИС ПРОБЛЕМ ЩОДО ОБІГУ ВОЛОСЬКОГО ГОРІХА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

1. Фізичні особи (громадяни), які вирощують горіхи на присадибних ділянках або збирають їх по садках та лісосмугах

Опис поточної ситуації	Проблеми	Шляхи вирішення
<p>90% всіх експортованих горіхів вирощується господарствами населення, збирається в садках загального користування без будь-яких дозвільних документів та без належного підтвердження їх походження.</p> <p>При реалізації таких горіхів у певних випадках населення може брати довідку № ЗДФ - видається сільською радою, яка лише підтверджує наявність у такої особи присадибної ділянки до 2 га, і за таким документом фізична особа офіційно звільняється від сплати податку.</p> <p>Однак, така довідка не підтверджує наявність у фізичної особи на ділянці дерев.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Неможливість належним чином підтвердити походження горіхів. ● Несплата податків з доходів фізичних осіб. ● Неможливість ДФС адмініструвати та здійснювати контроль за всіма фізичними особами, які реалізують горіхи, щодо сплати ними податку з доходів фізичних осіб. <p>У Податковому Кодексі України для фізичних осіб закріплений принцип добровільного декларування доходів до 1 квітня та самостійної сплати податків з цих доходів.</p>	<p>На сьогодні проблему щодо походження горіхів у населення в першочерговій перспективі вирішити неможливо. Адже, за наявності податкових пільг на ЖКГ населення не зацікавлене у оподаткуванні товарів, які вони вирощують.</p> <p>Зацікавленість населення щодо сплати таких податків відсутня через:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Наявність податкової пільги в розмірі 50 мінімальних заробітних плат; ● Наявність пільг ЖКГ (у разі одержання будь-якого доходу така пільга втрачається). <p>Тому підтвердження походження товарів та сплата податків повинні відбуватися на другому рівні обігу, зокрема, у фізичних осіб-підприємців.</p> <p>Держава гарантує таким фізичним особам пільгу для неоподаткування 50 мінімальних заробітних плат та неврахування суми такого доходу в пільгу ЖКГ.</p>

2. Фізичні особи-підприємці, які здійснюють закупівлю горіхів у населення, є платниками податку за II групою оподаткування (приховуючи свою діяльність як збирачів горіхів)

Опис поточної ситуації	Проблеми	Шляхи вирішення
<p>В Україні для збору горіхів експортерами створено тисячі фізичних осіб-підприємців, які фактично здійснюють закупівлю у населення такого товару за готівкові кошти. Таким чином, під заготівлею товару приховують факт купівлі-продажу горіхів.</p> <p>Легалізація товару (горіхів) для цілей Податкового кодексу відбувається шляхом надання послуги по збиранню горіхів для експортера, який зареєстрований як юридична особа (ТОВ), перебуває на спрощеній системі оподаткування і є платником єдиного податку (5%).</p> <p>У результаті збору горіхів такий ФОП створює товар в розумінні Податкового Кодексу України, який передається на підставі договору в супроводі накладної на товар до експортера.</p> <p>Однак, підтвердження походження такого товару відсутнє.</p> <p>ФОП передає експортеру довідку в письмовій формі, що збір горіхів відбувався в певних областях України.</p> <p>Такі суб'єкти господарювання відповідно до ст 291.7. п.п 38 Податкового кодексу України є особами, які надають населенню побутові послуги (пов'язані з сільським та лісовим господарством), відносяться до II категорії оподаткування.</p> <p>Довідково: друга група — фізичні особи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб; ● обсяг доходу не перевищує 1 500 000 гривень. 	<ul style="list-style-type: none"> ● ухилення від оподаткування ФОП - збирачів, які шляхом приховування операцій купівлі-продажу горіхів від населення, видають їх за свої послуги збирання. ● Перебування ФОП на II групі оподаткування надає право йому за Податковим Кодексом України сплачувати податок з доходів в розмірі 20% від мінімальної заробітної плати (у 2020 році це становить 1000 грн) та єдиний соціальний внесок за себе, що становить 22% від мінімальної заробітної плати (1100,06 грн). <p>Тобто, застосування такої системи при зборі горіхів не дозволяє фіскальній службі прослідкувати граничну кількість заготівлі горіхів таким суб'єктом та одержання ним доходу не більше 1,5 млн грн.</p> <p>При цьому, такий суб'єкт господарювання сплачує щомісячно державі лише 1000 грн податку.</p>	<p>Вносимо зміни до Податкового кодексу України і запроваджуємо нову групу ФОП на спрощеній системі оподаткування — «Фізична особа підприємець - заготівельник», перевівши його під умови оподаткування III групи та з обов'язковим застосуванням у своїй діяльності для таких осіб договорів контрактиції сільськогосподарської продукції та/або договорів купівлі-продажу товарів з обов'язковим введенням такими суб'єктами господарювання книг обліку прийому товарів (зазначається фізична особа, від якої одержано товар, ідентифікаційний код, кількість товару, вартість закупівлі товару). Витяги з таких книг є підтвердженням походження такого товару, які надаються ФОП при перепродажу товару.</p>

3. Експортер, який здійснює поставки горіхів за кордон

Опис поточної ситуації	Проблеми	Шляхи вирішення
<p>1 При використанні ФОП збирачів горіхів такий експортер у розумінні Податкового Кодексу України може бути юридичною особою, яка перебуває на спрощеній системі оподаткування, та сплачувати єдиний податок в розмірі 5%. Також має право на відшкодування ПДВ.</p>	<p>Мінімізація експортером горіхів податків</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перебування експортера на спрощеній системі оподаткування дає право йому мати оборот до 5 млн грн та право на повернення ПДВ як експортера. <p>Після перевищення обороту у зазначеному розмірі експортер легально відкриває іншу юридичну особу, і таким чином відбувається мінімізація оподаткування.</p>	<p>Вносимо зміни до Податкового кодексу України та вводимо горіховий збір для експорту такої продукції у вигляді оплати за кожен тону майбутнього експортованого товару та надання підтвердження сплати такого збору у вигляді електронної експортної декларації на кожен партію товару, яка автоматично відобразиться в електронному кабінеті платника податків та автоматично надсилатиметься до Митних органів.</p>
<p>2 При експорті товару виключно до ЄС при використанні преференційного режиму експортеру необхідно отримати у Митній службі Сертифікат з перевезення (походження) товарів за формою EUR 1.</p> <p>Експортер для одержання такого сертифіката повинен довести митнику походження товару виключно з України.</p> <p>Для цього він подає реєстр ФОП, які здійснювали збирання на певній території (наприклад Черкаська, Вінницька обл).</p>	<p>Неможливість довести належним чином походження товару, адже митниця не визнає реєстри ФОП підставою для підтвердження походження саме цього товару у відповідній кількості на території України.</p> <p>Таким чином, товар затримується для перевірки документів, експортер шукає способи легалізувати походження товарів, застосовуючи корупційні схеми для контрабанди з метою переміщення товару через кордон України.</p>	<p>При одержанні такої декларації та сплаті збору до фіскальної служби подається витяг з Книг обліку прийому-товарів ФОП-заготівельників.</p> <p>Автоматичне надсилання експортної декларації ДФС до митниці дозволяє експортеру отримати автоматично сертифікат EUR 1 та сертифікат походження товару до інших країн без зупинки.</p> <p>Виробники, які здійснюють вирощування саду горіхів, автоматично звільняються від сплати горіхового збору.</p> <p>Також, всі суб'єкти господарювання, які бажають вирощування горіхи, можуть скористатися підтримкою з державного бюджету, яка виділяється та адмініструється Мінагрополітики на закладання садів та виноградників, а також на відшкодування закупівлі саджанців.</p> <p>Таким чином держава стимулює агровиробників для розвитку садівництва в Україні.</p>
<p>3 При експорті горіхів існують «недобросовісні» експортери - юридичні особи, які створюють на певний період часу для здійснення нелегальних операцій з горіхами та вивезення товару з України за фіктивними документами походження товару на підконтрольні юридичні особи за кордоном з метою неповернення валютної виручки.</p>	<p>Таким чином створюють нелегальні юридичні особи, які ліквідуються відразу після відправки товару з України та контрабандні схеми виведення товару за кордон, підробки документів, та легалізація доходів одержаних злочинним шляхом на компанії відкриті за кордоном та ухилення від сплати податків на території України.</p>	<p>3 досвіду Молдови, Грузії це успішний шлях до розвитку економіки та підприємництва в країнах.</p>
<p>4 При експорті горіхів до інших країн, які не є членами ЄС, експортери отримують сертифікат з перевезення (походження) товару у Торгово-промисловій палаті України (ТПП).</p>	<p>Неможливість належним чином підтвердити походження горіхів експортером в ТПП під час оформлення сертифікату походження спричиняє корупційні ризики.</p>	<p>3 досвіду Молдови, Грузії це успішний шлях до розвитку економіки та підприємництва в країнах.</p>